INDICADORS DEMOGRÀFICS DE DESPOBLAMENT DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Notes metodològiques

1. Introducció

L'operació d'Indicadors demogràfics de despoblament de la Comunitat Valenciana té com a objectiu l'elaboració i difusió d'indicadors demogràfics que permeten determinar els municipis en risc de despoblament, en el marc del Decret 182/2018, de 10 d'octubre, del Consell, pel qual es regula la línia específica del Fons de Cooperació Municipal per a la Lluita contra el Despoblament dels Municipis de la Comunitat Valenciana, amb les modificacions introduïdes pel Decret 89/2021, de 2 de juliol, del Consell, que dona una redacció més precisa als indicadors i amplia el criteri de població, com s'explica més endavant. Totes les referències normatives que es facen a partir d'ací es refereixen a aquest decret modificat, llevat que s'indique una altra cosa.

Els indicadors es calculen d'acord amb les definicions indicades en l'apartat 1 de l'article 4 del decret. Juntament amb els indicadors s'inclou també les dades de la població del municipi de l'última revisió disponible del padró municipal continu i la superfície del municipi, ja que en l'apartat 3 de l'article 4 del Decret 182/2018 s'indica que seran beneficiaris tots els municipis amb població inferior a 300 habitants, i en la disposició addicional tercera s'indica que el requisit de densitat de població, article 4.1 a), es considera complit per a tots aquells municipis amb una extensió del seu terme municipal, inferior a un quilòmetre quadrat.

A més de la informació municipal, es facilita informació provincial i comarcal, identificant les comarques com les àrees funcionals que s'indiquen en l'apartat 2 de l'article 4, ja que, segons estableix aquest mateix article, també podran ser beneficiaris

d'aquestes ajudes els municipis que, fins i tot sense complir els requisits assenyalats en l'apartat 1, pertanguen a àrees funcionals amb una densitat demogràfica igual o inferior a 12,5 habitants per quilòmetre quadrat.

Seguint el marc temporal del Decret, aquesta operació estadística té periodicitat anual i la referència és la de l'any de la revisió del padró municipal continu del qual s'obtenen els agregats poblacionals empleats en el càlcul dels indicadors.

2. Definició operativa dels indicadors

En aquest epígraf es presenta una fitxa tècnica en què es detalla l'operativa empleada per al càlcul de cadascun dels indicadors. La denominació dels indicadors i la seua definició l'estableix l'apartat 1 de l'article 4, i s'indica entre parèntesi en l'encapçalament de cada fitxa.

Val la pena notar que, encara que la pràctica habitual en el càlcul de taxes i ràtios demogràfics que incloguen la població en el seu denominador, és referenciar aquesta a meitat o com a mitjana del període, en el cas d'aquests indicadors la població utilitzada és la del final del període, d'acord amb el que estableix l'article 4.1 del Decret.

Densitat de població (art. 4.1.a)

Definició: nombre d'habitants segons l'últim padró vigent, per quilòmetre quadrat.

Forma de càlcul:

$$D_m^t = \frac{P_m^t}{S_m^t}$$

on:

P_m^t és la població del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

S_m^t és la superfície en quilòmetres quadrats del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

Creixement demogràfic (art. 4.1.b)

Definició: taxa de creixement de la població en el període comprés en els últims vint anys.

Forma de càlcul:

$$CD_m^t = 100 * \frac{P_m^t - P_m^{t-20}}{P_m^{t-20}}$$

on:

P_m^t és la població del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

Observacions:

Mitjançant el Decret 153/2003 de 29 d'agost, del Govern Valencià, se segrega part del terme municipal de Polinyà de Xúquer per a constituir el municipi de Benicull de Xúquer. Això causa que no hi haja població oficial d'aquest últim abans de l'1-1-2004 i que les comparacions entre agregats poblacions del primer abans i després d'aqueixa data siguen incoherents.

A fi de garantir l'homogeneïtat de la informació sobre la població dels dos municipis amb referència temporal anterior a 1-1-2004 es considera que la població de Benicull de Xúquer és la de l'entitat de població de Benicull de Xúquer que figura en el corresponent nomenclàtor de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i la població de Polinyà de Xúquer és la que s'obté com a diferència entre la població del municipi de Polinyà de Xúquer i l'entitat de Benicull de Xúquer.

Taxa de creixement vegetatiu (art. 4.1.c)

Definició: percentatge que representa el saldo vegetatiu (naixements menys defuncions) dels últims vint anys sobre la població total segons l'últim padró vigent.

Forma de càlcul:

$$CV_m^t = 100 * \frac{\sum_{i=t-20}^{t-1} N_m^i - \sum_{i=t-20}^{t-1} D_m^i}{P_m^t}$$

on:

P_m^t és la població del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

N_m^i són els nascuts vius de mare resident en el municipi *m* durant l'any *i*

D_m^i són les defuncions de residents en el municipi *m* durant l'any *i*

Observacions:

Mitjançant el Decret 153/2003, de 29 d'agost, del Govern Valencià, se segrega part del terme municipal de Polinyà de Xúquer per a constituir el municipi de Benicull de Xúquer. Això causa que no hi haja població oficial d'aquest últim abans de l'1-1-2004 i que les comparacions entre agregats poblacions del primer abans i després d'aqueixa data siguen incoherents. Per raons similars, les dades de naixements i defuncions, en termes homogenis, no poden extraure's directament de l'estadística oficial si es comparen successos d'abans i després d'aqueixa data.

A fi de garantir l'homogeneïtat de la informació sobre població, naixements i defuncions dels dos municipis amb referència temporal anterior a 1-1-2004 es considera que la població de Benicull de Xúquer és la de l'entitat de població de Benicull de Xúquer que figura en el corresponent nomenclàtor de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i la població de Polinyà de Xúquer és la que s'obté com a diferència entre la població del municipi de Polinyà de Xúquer i l'entitat de Benicull de Xúquer.

Aquesta informació de la població s'utilitza com a base per a estimar els naixements i les defuncions que correspondrien a aquests municipis abans de 2004.

En el cas dels naixements s'ha realitzat una estimació per a Benicull de Xúquer partint del nombre de naixements de Polinyà de Xúquer i multiplicant-lo per la proporció de dones de l'entitat de Benicull de Xúquer sobre les dones del municipi de Polinyà de

Xúquer en l'esmentat nomenclàtor. Posteriorment els naixements de Polinyà de Xúquer s'han recalculat sostraient els estimats per a l'entitat de Benicull de Xúquer.

Per a les defuncions s'ha realitzat una estimació per a Benicull de Xúquer partint del nombre de defuncions de Polinyà de Xúquer i multiplicant-lo per la proporció de població de l'entitat de Benicull de Xúquer sobre la població del municipi de Polinyà de Xúquer en l'esmentat nomenclàtor. Posteriorment, les defuncions de Polinyà de Xúquer s'han recalculat sostraient les estimades per a l'entitat de Benicull de Xúquer.

Atés que el municipi es constitueix el 29 d'agost de 2003, els naixements i les defuncions corresponents a 2003 (0 naixements i 1 defunció) es consideren de residents a Polinyà de Xúquer i s'aplica el procediment indicat anteriorment.

Índex d'envelliment (art. 4.1.d)

Definició: percentatge que representa la població major de 64 anys sobre la població menor de 16 anys, segons l'últim padró vigent.

Forma de càlcul:

$$IE_m^t = 100 * \frac{\sum_{x>64} P_{m,x}^t}{\sum_{x=0}^{15} P_{m,x}^t}$$

on:

$P_{m,x}^t$ és la població d'edat *x* del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

Índex de dependència (art. 4.1.e).

Definició: quocient entre la suma de la població menor de 16 anys i majors de 64 i la població de 16 a 64 anys, segons l'últim padró vigent, multiplicat per 100.

Forma de càlcul:

$$ID_{\mathrm{m}}^t = 100 * \frac{\sum_{x=0}^{15} P_{m,x}^t + \sum_{x>64} P_{m,x}^t}{\sum_{x=16}^{64} P_{m,x}^t}$$

on:

$P_{m,x}^{t}$ és la població d'edat *x* del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

Taxa migratòria (art. 4.1.f)

Definició: percentatge que representa el saldo migratori en el període comprés entre els últims deu anys (variacions residencials altes menys baixes) sobre la població total segons l'últim padró vigent.

Forma de càlcul:

$$TM_{m}^{t} = 100 * \frac{\sum_{i=t-10}^{t-1} I_{\mathrm{m}}^{i} - \sum_{i=t-10}^{t-1} E_{\mathrm{m}}^{i}}{P_{m}^{t}}$$

on:

P_{m}^{t} és la població del municipi *m* a 1 de gener de l'any *t*

I_{m}^{i} són les altes per variacions residencials en el municipi *m* durant l'any *i*

E_{m}^{i} són les baixes per variacions residencials en el municipi *m* durant l'any *i*

3. Àmbits territorials

Els àmbits territorials considerats en aquesta publicació són el provincial, comarcal i municipal. Per a cada any de referència de la informació difosa en aquesta operació, l'agrupació de municipis en comarques o àrees funcionals es correspon amb les demarcacions territorials que figuren, en el moment d'elaborar la informació, en la inscripció de cada municipi en el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana, segons queda regulat en el Decret 15/2011, de 18 de febrer, del Consell, pel qual es regula el Registre d'Entitats Locals de la Comunitat Valenciana.

Per a la informació amb referència temporal anterior a 2022, l'agrupació de municipis en comarques coincideix amb les demarcacions territorials homologades de rang 1 recollides en la publicació *Proposta de demarcacions territorials homologades (València, 1988: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Administració Pública)*.

4. Fonts d'informació

Agregats poblacionals

Institut Valencià d'Estadística. "Estadística del padró continu. Resultats per a la Comunitat Valenciana"

Institut Nacional d'Estadística. "Nomenclàtor: Població del padró continu per unitat poblacional"

Superfície

Direcció General de l'Institut Geogràfic Nacional. "Nomenclàtor geogràfic de municipis i entitats de població". NGMEP Continua CC-BY 4.0 ign.es [Consulta: 08-02-2019, 17-01-2020, 16-01-2021, 12-01-2022, 23-01-2023]

Naixements i defuncions

Institut Valencià d'Estadística. "Moviment natural de la població. Resultats per a la Comunitat Valenciana"

Altes i baixes per variacions residencials

Institut Valencià d'Estadística. "Estadística de variacions residencials. Resultats per a la Comunitat Valenciana"